

Praha 13. 8. 2008

34

Vrozené vady u narozených v roce 2006

Congenital malformations in births in year 2006

Souhrn

V roce 2006 se v České republice narodilo 3 774 dětí s vrozenou vadou, což představuje 357 narozených s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených. Častěji se vrozené vady vyskytují u chlapců než u dívek a u dětí matek ve vyšších věkových skupinách. Nejčastějšími vrozenými vadami byly vrozené vady srdeční, u chlapců pak také vady pohlavních orgánů.

Summary

There were 3 774 children born with congenital malformation in the Czech Republic in 2006, which represents 357 births with CM per 10 000 live births. Congenital malformations occur more frequently in boys than in girls and in children of mothers in older age groups. Most frequent CM were heart diseases, and in boys also malformations of genital organs.

Do jednoho roku věku dítěte byla v roce 2006 v České republice diagnostikována vrozená vada (VV) u 3 774 narozených dětí z celkového počtu 105 831 živě narozených dětí. Na deset tisíc živě narozených tak připadlo 357 narozených s vrozenou vadou, tedy každé 28. dítě. Jedná se jak o vrozené vady velice závažné, tak i o vady, které při dobré lékařské péči nemusí mít na kvalitu života téměř žádný či jen minimální vliv. Některé děti (20 % dětí s VV) se narodily i s více vadami najednou. Celkem bylo u zmíněných 3 774 dětí zjištěno 5 192 vrozených vad.

Vzhledem ke snaze sjednotit informace, které o vrozených vadách ÚZIS ČR poskytuje s informacemi poskytovanými mezinárodními organizacím, došlo v roce 2004 ke změně zpracování publikovaných dat o vrozených vadách. V této pozměněné řadě jsou zpracovávány údaje o vrozených vadách u dětí narozených v daném kalendářním roce, které byly zjištěny do 1 roku jejich věku. Proto dochází ke zveřejnění údajů s ročním zpožděním, aby bylo možné zahrnout všechny děti, i ty narozené koncem roku, u kterých se vrozená vada zjistí až těsně před prvními narozeninami.

V průběhu sledování vrozených vad se kromě toho měnil samotný předmět sledování. Od roku 1965 se sledovalo vybraných 36 vrozených vad, v roce 1975 se výběr rozšířil na 60 a od 1. 1. 1994 se sledují všechny vrozené vady zařazené do XVII. kapitoly Mezinárodní klasifikace nemocí u dětí do dokončeného 15. roku života (tj. do 15. narozenin) a u mrtvě narozených dětí. V roce 1996 se začaly evidovat také vady zjištěné pomocí prenatální diagnostiky u plodů a od roku 1997 také vady uvedené mimo XVII. kapitolu Mezinárodní klasifikace nemocí. Zdrojem informací se od roku 2000 stalo vedle hlášení „Vrozená vada plodu nebo dítěte“ také hlášení „Zpráva o novorozenci“, kde jsou případné vrozené vady také sledovány. Na základě těchto změn je poměrně obtížné posoudit

dlouhodobý vývoj incidence vrozených vad (viz graf Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou). Zdánlivý nárůst může být způsoben pouze rozšířením sledování, lepší evidencí a diagnostikou.

Pohlaví dítěte a věk matky je výraznou charakteristikou incidence vrozených vad. Více se s vrozenými vadami rodí chlapci než dívky, a toto pravidlo se potvrdilo ve všech sledovaných letech. Na deset tisíc živě narozených chlapců připadlo v roce 2006 418 chlapců s vrozenou vadou a na deset tisíc živě narozených dívek 291 dívek s vrozenou vadou. Současně také platí, že čím starší matka je, tím vyšší je riziko vrozené vady u dítěte, rizikovou skupinou jsou ovšem i velmi mladé matky do 19ti let, i když údaje pro rok 2006 tuto skutečnost nepotvrzují. Stejně jako v roce 2005 se matkám ve věku 30 až 34 let narodilo nejméně dětí s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených (viz graf Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky). Nejrizikovější skupinou z hlediska počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou připadajících na deset tisíc živě narozených jsou ženy ve věku nad 45 let.

Z hlediska regionálních rozdílů zaujímá v tomto roce prvenství v počtu vrozených vad na deset tisíc živě narozených kraj Moravskoslezský (568) následovaný krajem Karlovarským (541). Naopak nejnižší počet VV na deset tisíc živě narozených dětí měl kraj Jihomoravský (350). Obdobné je to z hlediska regionálních rozdílů v počtu živě narozených s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla v tomto roce v kraji Moravskoslezském (422) a Karlovarském (397), naopak nejnižší potom v kraji Jihomoravském (245).

Nejčastějšími vrozenými vadami u živě narozených dětí byly, stejně jako i v předchozích letech, vrozené vady srdeční s diagnózou Q20–Q26. Nějakou srdeční vadou bylo postiženo 1 026 chlapců a 972 děvčátek. U chlapců byly dále poměrně časté vady pohlavních orgánů (Hypospadie Q54 a Nesestouplé varle Q53). U dívek zase převládaly vrozené deformity nohou (Q66) a vrozené deformity kyčle (Q65), které se u chlapců vyskytovaly v mnohem menší míře. S Downovým syndromem (Q90) se v tomto roce narodilo 20 chlapců a 15 dívek.

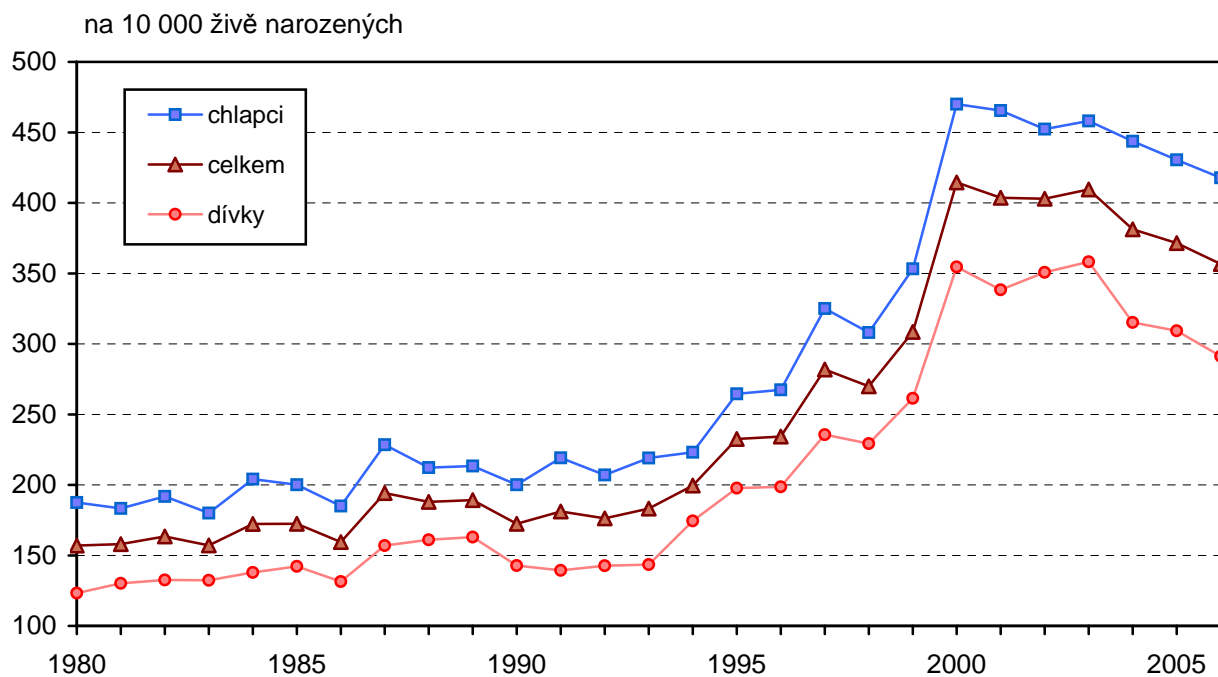
V letech 2006 a 2007 bylo také nově diagnostikováno a dohlášeno 364 vrozených vad zjištěných u 276 dětí, které se narodily dříve (mezi roky 1991 a 2005). Také u těchto dětí se z velké většiny jednalo o vrozené vady srdeční (354 vrozených srdečních vad).

Díky metodám prenatální diagnostiky se ve sledovaném roce podařilo odhalit vrozené vady plodu u 600 těhotných. Téměř tři čtvrtiny (73 %) těchto těhotenství, s často velice závažným poškozením plodu, byly na žádost ženy ukončeny interrupcí.

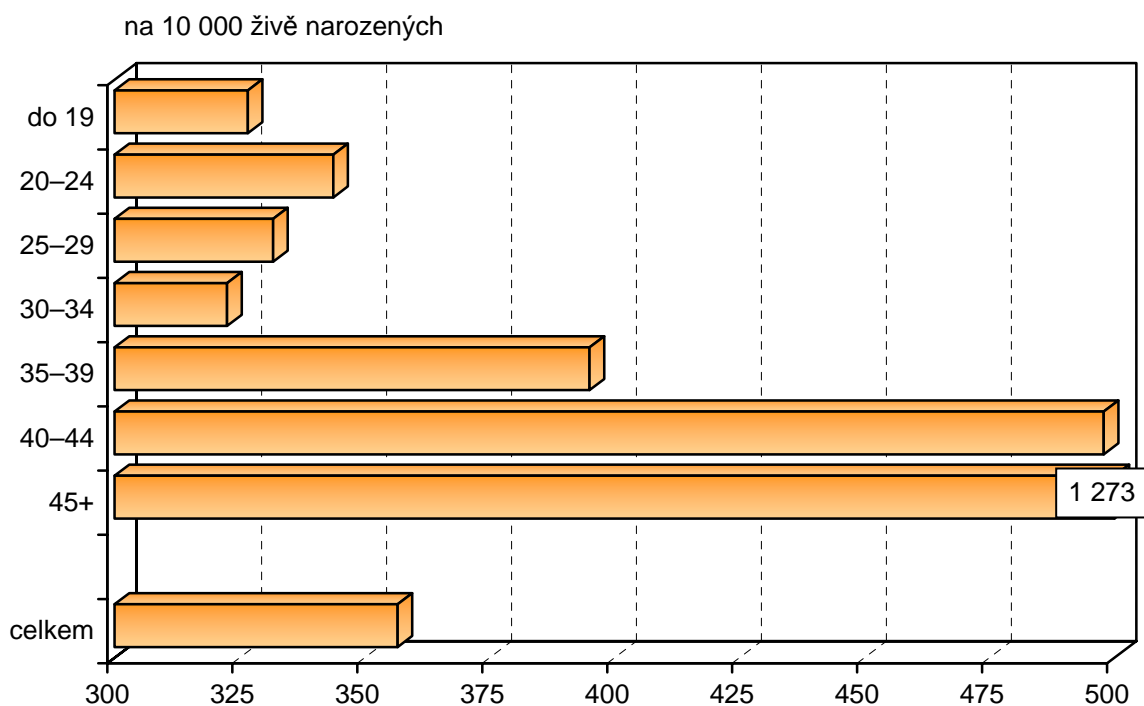
Složitou záležitostí je zhodnocení pozice České republiky v incidenci vrozených vad na mezinárodním poli. Velice totiž záleží na kvalitě sledování, na tom, zda jsou hlášení povinná, zda zahrnují celou zemi nebo jen určité oblasti nebo nemocnice a v neposlední řadě na kvalitě diagnostiky a také zdravotnické statistiky v té které zemi. Česká republika patří mezi země se spíše vyšším počtem narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených, stejně jako Dánsko, Norsko, Island, což je způsobeno vysokou kvalitou diagnostiky a zdravotnické statistiky. Vysoký počet narozených dětí s vrozenou vadou mají také Rumunsko nebo Srbsko, v tomto případě jde ale o země s horší kvalitou sledování a diagnostiky a v případě zlepšení této kvality by se ještě více počet narozených s vrozenou vadou zvýšil.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou podle pohlaví

Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky

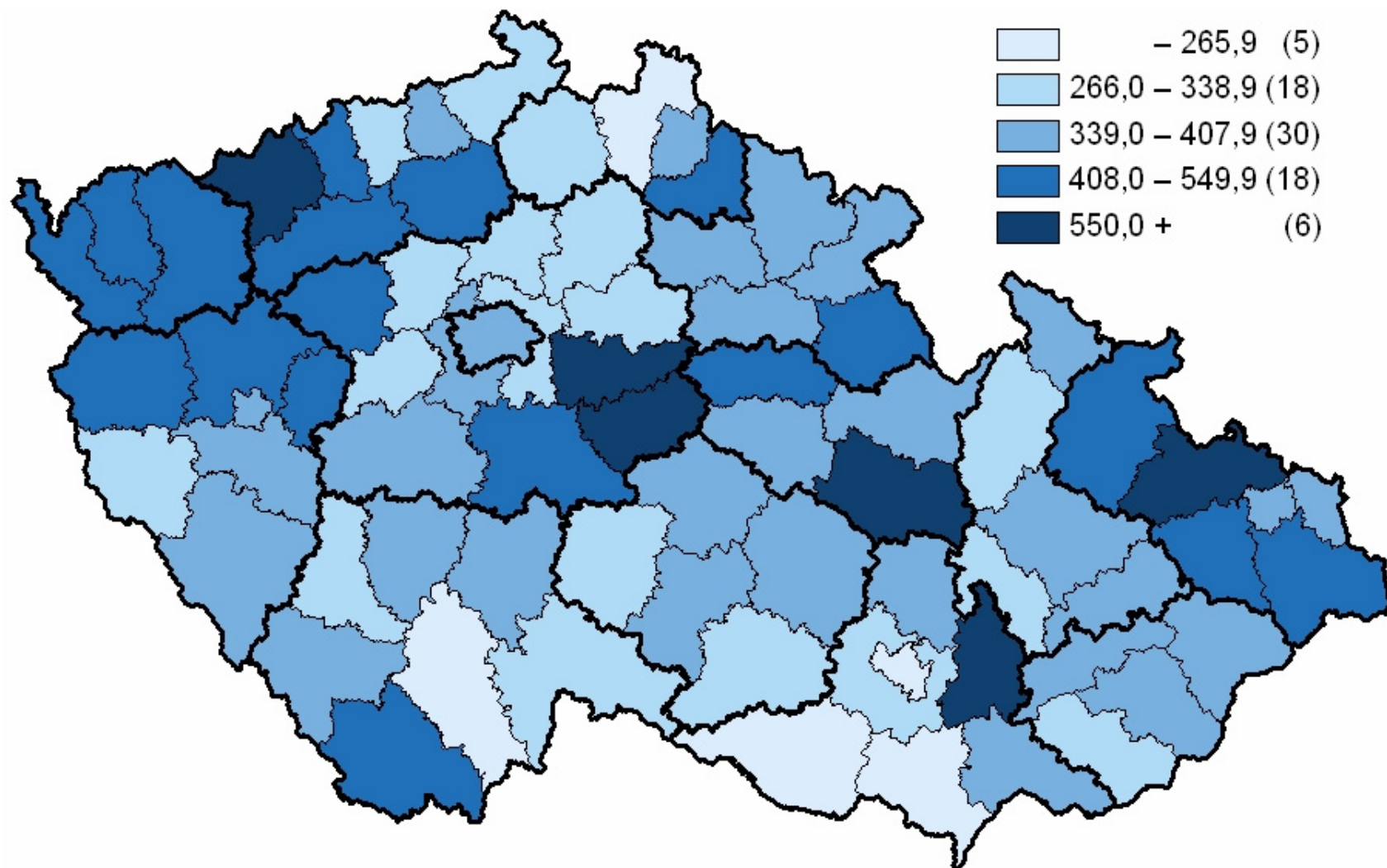
Vybrané vrožené vady u živě narozených absolutně a v přepočtu na 10 000 živě narozených

Druh vady	Kód dg. (MKN-10)	Nově hlášené vrožené vady					
		absolutně			na 10 000 živě narozených		
		celkem	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky
Vrožené vady srdeční	Q20-Q26	2 098	1 126	972	198,2	206,2	189,8
Nesestouplé varle	Q53	275	275	x	26,0	50,4	x
Hypospadiie	Q54	295	295	x	27,9	54,0	x
Vrožené obstrukční defekty ledvinové pánvičky a vrožené vady močového	Q62	297	199	98	28,1	36,4	19,1
Vrožené deformity kyčle	Q65	103	25	78	9,7	4,6	15,2
Vrožené deformity nohou	Q66	281	161	120	26,6	29,5	23,4
Downův syndrom	Q90	35	20	15	3,3	3,7	2,9
Ostatní		1 808	1 051	757	170,8	192,4	147,8
Celkem		5 192	3 152	2 040	490,6	577,2	398,3
Živě narození s VV		3 774	2 282	1 492	356,6	417,9	291,3

Počty živě narozených s vroženou vadou a počty vrožených vad podle pohlaví a kraje bydliště v přepočtu na 10 000 živě narozených

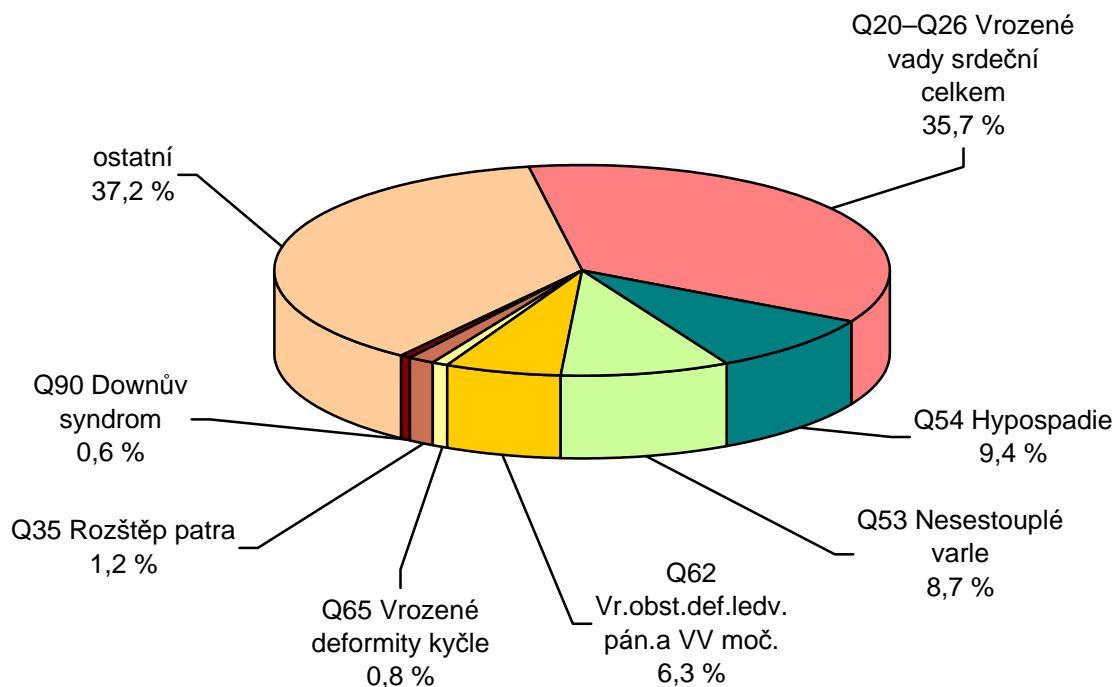
Okres, kraj	Narození s vroženou vadou			Vrožené vady		
	na 10 000 živě narozených			na 10 000 živě narozených		
	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky	celkem
Hl. m. Praha	462,5	309,4	388,7	641,4	398,7	524,3
Středočeský kraj	426,0	301,1	365,7	595,8	470,3	535,3
Jihočeský	381,0	327,0	354,8	463,3	453,2	458,4
Plzeňský kraj	327,9	373,6	349,8	520,0	524,4	522,1
Karlovarský kraj	484,8	295,5	396,8	648,4	416,4	540,5
Ústecký kraj	423,3	307,9	367,1	587,0	402,1	496,9
Liberecký kraj	378,1	297,6	338,1	520,5	459,9	490,4
Královéhradecký kraj	475,5	279,9	378,8	655,6	335,2	497,2
Pardubický kraj	456,4	316,1	388,7	599,9	410,9	508,8
Vysočina	302,1	230,3	267,9	443,9	308,4	379,4
Jihomoravský kraj	298,2	187,7	245,0	438,9	254,4	350,1
Olomoucký kraj	411,0	270,4	342,3	535,8	372,3	455,8
Zlínský kraj	471,9	283,5	379,5	643,1	381,7	515,0
Moravskoslezský	515,9	320,9	421,6	705,0	421,1	567,8
ČR - celkem	417,9	291,3	356,6	577,2	398,3	490,6

Průměrný počet živě narozených s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených
(za období 2002–2006)

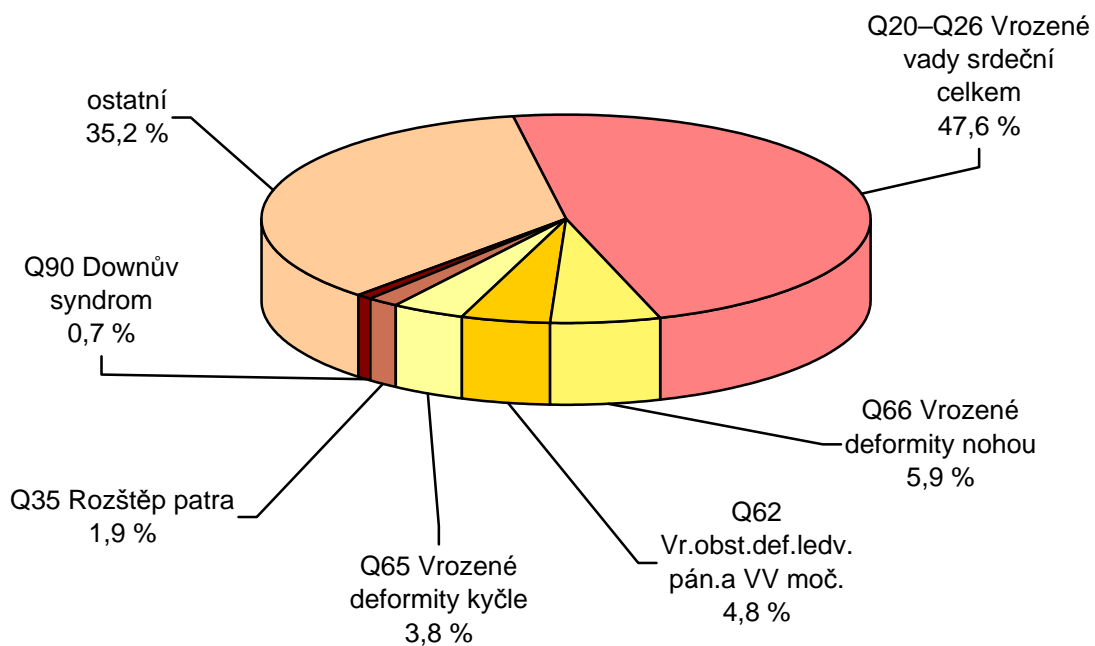
Struktura vrožených vad u živě narozených

Chlapci

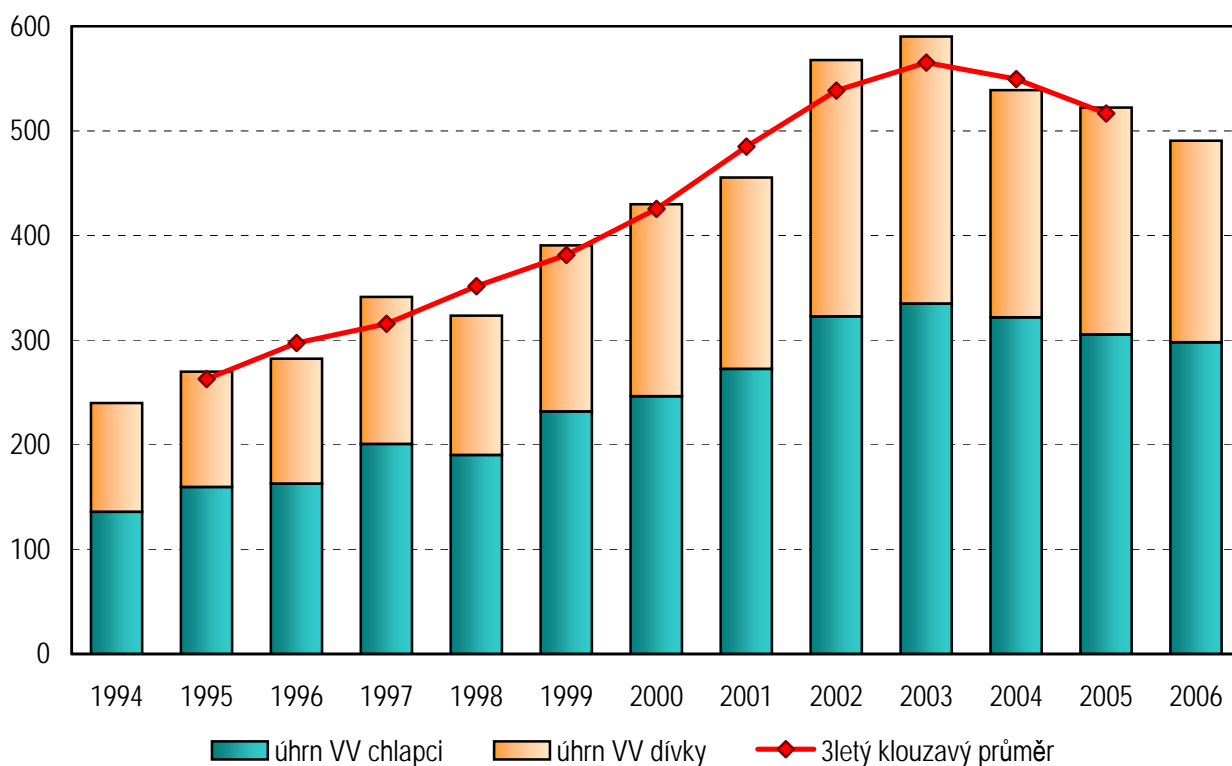

Struktura vrožených vad u živě narozených

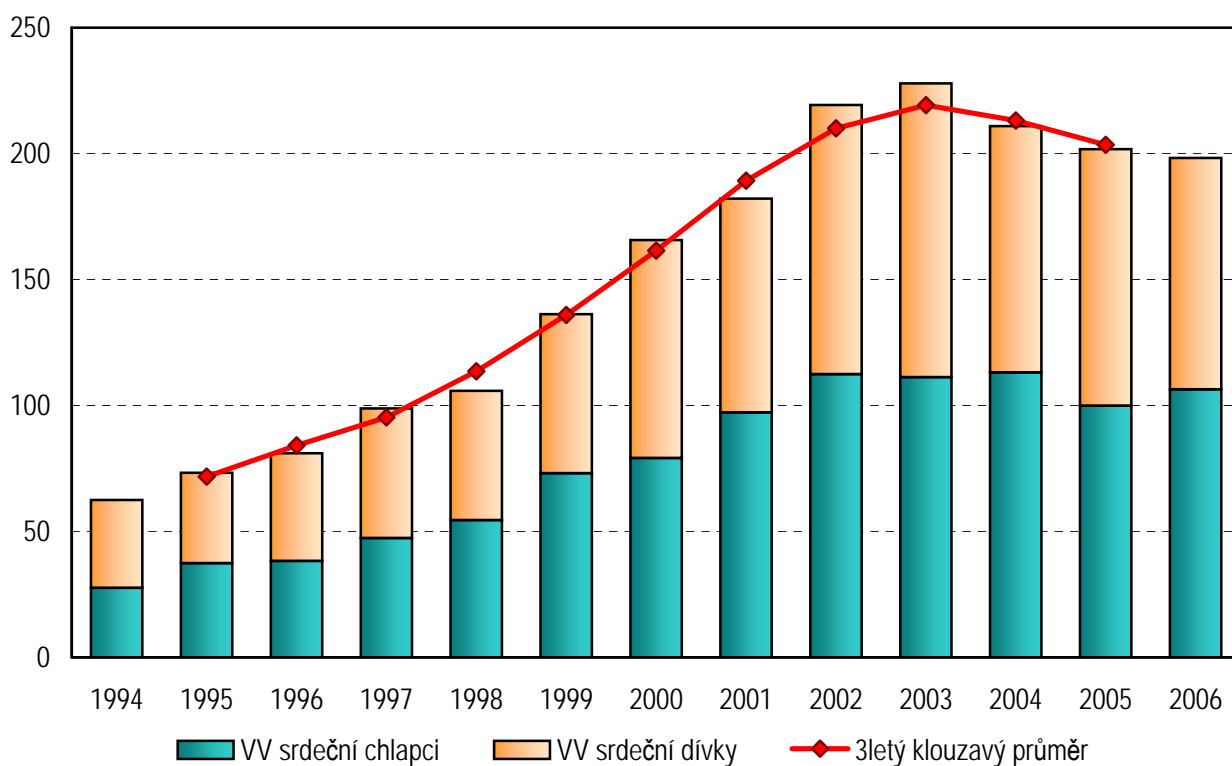
Dívky

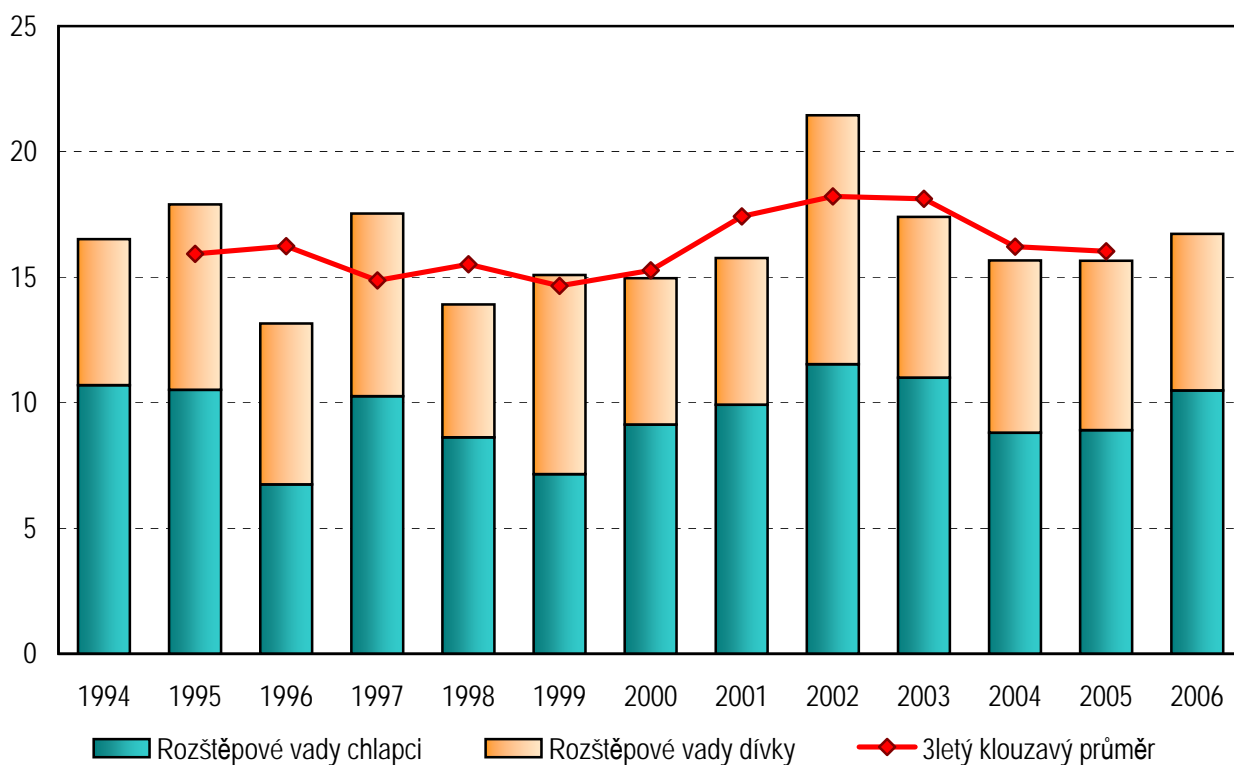
**Vývoj celkového počtu VV u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu srdečních VV (Q20–Q26) u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu rozštěpových vad (Q35–37) u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu Downova syndromu (Q90) u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

